

Škola, základ života. Konference u příležitosti 250. výročí vydání Všeobecného školního řádu

Všeobecný školní řád, který z nařízení císařovny Marie Terezie vstoupil v platnost dne 6. 12. 1774, dodnes zůstává nejdůležitější reformou v dějinách českého školství a stal se základním kamenem při jeho budování. Právě změny ve školství byly jedním z rozhodujících faktorů na cestě k postupné proměně venkovské agrární společnosti ve společnost moderní průmyslovou. Je proto důležité významný mezník v podobě vydání Všeobecného školního řádu připomínat a podrobněji zkoumat jak v kontextu podoby školství v době před tereziánskými školskými reformami, tak působení těchto reforem v dlouhodobějším horizontu.

Cílem konference konané na připomínku 250. výročí vydání Všeobecného školního řádu v termínu 4. - 5. 12. 2024 v Národním pedagogickém muzeu a knihovně J. A. Komenského je poskytnout prostor pro prezentaci příspěvků z těchto tematických okruhů:

1) Materiální podmínky fungování školství – rozvoj sítě škol, problematika školních budov a jejich vybavení – české země patřily již před vydáním Všeobecného školního řádu k území

s početnou sítí škol, a to jak v rámci Habsburské monarchie, tak celé Evropy. Zároveň zavedení školní povinnosti znamenalo zvýšené nároky na stavbu nových školních budov, které leckde vznikaly jen obtížně, často byly využívány budovy pro výuku nevhodné a nedostatečně vybavené. Cílem tohoto tematického bloku je ukázat nejen budování škol a rozvoj jejich sítě po roce 1774, ale i ukázat stav v době reformám předcházející, případně srovnat situaci v Čechách s jinými zeměmi.

2) Školní každodennost, výuka a učitelé – široká škála pramenů úřední i osobní povahy poskytuje doklady o každodenním školním životě, výuce, ale i o učitelích a jejich hmotném zabezpečení, vítané jsou i příspěvky k problematice vzdělávání a přípravy učitelů.

3) Konfesní školy evangelické a židovské – tematický okruh se zaměří na dosud méně zmapovanou problematiku konfesijních škol, jejichž vznik umožnily patenty vydané Josefem II. roku 1781 (toleranční patent, patent umožňující přístup židovských dětí do veřejných škol a zakládání sekulárních židovských škol).

4) Dozor nad školami – příspěvky k problematice církevního a státního dozoru nad školami a výsledkům vizitací na školách.

Chronologicky příspěvky nejsou omezeny na 70. a 80. léta 18. století, vítané jsou příspěvky ukazující školství jak v době reformám předcházející, tak i v období následujícím.

Vybrané příspěvky budou publikovány v kolektivní monografii.

Základní informace:

Pořadatelé: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, Česká společnost pro výzkum 18. století, Centrum pro dějiny vzdělanosti HÚ AV ČR

Místo konání: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (společenský sál muzea ve 2. patře), Valdštejská 20, 118 00 Praha 1, www.npmk.cz

Termín: 4. - 5. 12. 2024

Přihlášky s návrhy příspěvků zasílejte na adresu historik@npmk.cz do 15. 9. 2024

Vyrozumění o přijetí příspěvku obdržíte **do 30. 9. 2024**

Délka příspěvku: max 25 min.